

АРТЪР КЛАРК ТИШИНА, МОЛЯ!

Превод от английски: Павлина Кабакчиева, 1972

chitanka.info

Сега, когато насочваш вниманието ми към това, действително ми се струва необикновен този факт: Професорът като че винаги побеждава неприятелите си. И все пак си мисля — намекът ти е малко нечестен по отношение на него. Той е наистина много мил човек. На мравката път прави. Не казвам, че не обича да вдига от време на време по някой скандал, но при него всичко е винаги честно и открито. Почти винаги. А може би това точно е било изключение. Но пък трябва да признаеш, че сър Родерик си го заслужаваше.

Когато за пръв път срещнах Професора, той току-що бе напуснал Кембридж и все още се бореше да запази платежоспособността на компанията. Той често съжаляваше загдето напуснал академичното спокойствие, за да попадне в лапите на индустрията, но веднъж беше ми казал, че му е приятно, когато оползотворява целия си мозък. Фирмата „Електрон Продъктс“ едва покриваше разходите си, когато аз постъпих в нея. Интеграторът „Харвей“ представляваше основната ни търговска дейност. Това беше компактен малък електронен калкулатор, способен да извършва почти всичко, което един диференциален анализатор върши, а беше десет пъти по-евтин. Калкулаторът се купуваше извънредно много от университетите и изследователските организации и продължава да бъде любимец на Професора. Той непрекъснато го усъвършенствува и след няколко седмици на пазара ще се появи „Модел 15“.

По онова време Професорът притежаваше две предимства: едното беше доброжелателството на академичния свят, който го смяташе за луд, но тайно се възхищаваше на смелостта му (неговите бивши колеги винаги му помагаша и той получаваше безплатно голям брой полезни резултати от изследвания); другото му предимство се състоеше във високото мнение, което имаха за него бизнесмените, с които работеше. Те бяха убедени, че един бивш професор е обезателно лишен от търговска хитрост. А Професорът точно това и искаше от тях. Някои нещастни наивници все още се придържат към тази теория.

Фактически сър Родерик Фентън и Професорът се спречкаха за първи път във връзка с интегратора „Харвей“. Може би никога не сте виждали доктор Харвей, но той е едно от онези редки създания, които напълно отговарят на разпространената представа на хората за учения. Той беше гений, но от онези гении, които трябва да бъдат затворени в лабораторията, като през една дупка им подават храна с лъжичка. Сър

Родерик направо ограбваше безпомощните учени като Харвей. Когато държавният контрол сложи край на повечето от неговите мошеничества, той протегна ръка към тъй нареченото „поощряване на ценни открития“. Той се възползува от освобождаването от данъци, като заграби ценни патенти от умопобъркани изобретатели като Харвей. Някой сполучливо го беше нарекъл разбойник в областта на науката.

Когато ни продаде правата върху калкулатора си, Харвей се оттегли в своята частна лаборатория и нито го чухме, нито го видяхме в продължение на една година, след което в списание „Философия“ се появи неговата действително чудесна схема за оценяване на интегралите. Изминаха няколко седмици преди Професорът да прочете статията, а междувреме на Харвей, който естествено се беше заловил вече за друго, и на ум не му минаваше да спомене нещо по този въпрос. Закъснението се оказа фатално. Един от хората на сър Родерик, които си навират носа навсякъде, на които той плаща и от които получава добра техническа информация, бяха насилили Харвей да продаде уреда директно на дружеството „Фентън“.

Професорът, разбира се, беснееше. Харвей започна да се разкайва, щом разбра какво е направил, и обеща никога вече да не подписва каквото и да било преди да се посъветва с нас. Но белята беше вече сторена и сър Родерик стискаше здраво спечеленото по нечестен начин, като ни чакаше да се обърнем към него. Той добре знаеше, че ние обезателно ще направим това.

Какво ли не бих дал да можех да присъствувам на техния разговор. За жалост Професорът настояваше да отиде сам. Върна се след около един час. Изглеждаше угрижен и ядосан. Старата акула му беше поискала 5000 лири за патентите на Харвей, което беше малко по-малко от нашите кредити по онова време. Стана ни ясно, че Професорът не се е разделил със Сър Родерик много мило. Всъщност, той му беше казал да върви по дяволите и беше обмислил плана за своите бъдещи действия.

Професорът изчезна в кабинета си; в продължение на една минута го чувахме да блъска и хвърля разни неща. След това се появи с палто и шапка.

— Задушавам се — каза той. — Да излезем извън града! Мис Симънс ще остане тук. Хайде!

Бяхме свикнали вече с маниерите на Професора. Едно време ни се струваха ексцентрични, но вече го познавахме по-добре. В кризисни моменти едно излизане на въздух често върши чудеса и компенсира времето, загубено в кантората. Освен това беше чудесен следобед в края на лятото.

Професорът караше огромния си „Алвис“, единствената екстравагантност, която си позволяваше, а тя му беше и необходима. Скоро излезнахме извън града. Той включи перките и ние започнахме да се издигаме в небето, докато под нас се простряха сто мили хълмиста земя. В далечината се виждаха белите писти на Хийтроу, към които се спускаше един огромен тристатонен лайнер.

— Къде отиваме? — попита Джордж Андерсън, Главен Директор по онова време.

Другият член на компанията беше Пол Харгрийвз, сигурно не го знаеш, тъй като той премина в „Уестингхаус“ преди няколко години. Той беше производствен инженер, един от най-добрите. Такъв и трябваше да бъде, за да е на ниво с Професора.

— Хайде да прескочим до Оксфорд — предложих аз, — да се откъснем малко от тези изкуствени градове — спътници.

И така, тръгнахме за Оксфорд. Но преди да стигнем, Професорът забеляза някаква приятна хълмиста област и промени плановете. Спуснахме се край храсти, под които се простираше огромна ливада. Местността приличаше на обширно частно имение от времето, когато съществуваха такива неща. Беше извънредно горещо и ние се измъкнахме от машината, като разхвърляхме наоколо всичките си горни дрехи. Професорът постла палтото си внимателно на тревата и се излегна върху него.

— Не ме събуждайте преди да е дошло време за чай — поръча той.

След пет минути беше вече дълбоко заспал.

Известно време разговаряхме тихо, като поглеждахме към него, за да се уверим, че не го смущаваме. Лицето му, отпуснато в съня, изглеждаше необикновено младо. Човек трудно би могъл да разбере, че под тази спокойна маска в момента се крояха най-комплицирани плановете. И най-малко, че това бяха плановете за проваляне на Сър Родерик Фентън.

Накрая, вероятно всички сме задрямали. Беше един от онези следобеди, когато не се чува дори бръмченето на насекомите. Горещината е толкова силна, че сякаш я възприемаш със зрението си, а хълмовете като че проблясват наоколо.

Събуди ме страшен грохот. Продължих да лежа известно време, като все още не обръцах особено внимание на смущението. След малко и другите се раздвижиха и всички се огледахме сърдито.

На две мили от нас един хеликоптер кръжеше над малкото селце, което се простираше в дъното на долината. Хеликоптерът бомбардираше нещастните жители с предизборна пропаганда. През няколко минути капризите на вятъра донасяха до нас откъси от някаква реч. Останахме така известно време, като се опитахме да установим коя партия извършваше това безчинство, но тъй като високоговорителите през всичкото време възхваляваха само някакъв си Мистър Снуукс, ние не можахме да се справим със задачата.

— Не може да ме накара да гласувам за него — каза сърдито Пол. — Страшно невъзпитан човек!

— Може би самите селяни са го поканили — казах аз не много убедително, за да успокоя атмосферата.

— Съмнявам се — отвърна Пол. — Но аз в същност се противопоставям на принципа. Та това е... това е насилие над правото на уединение. Като писането на реклами по небето, например.

— Не бих казал, че небето е твое — рече Джордж, — но разбирам какво искаш да кажеш.

Не мога да си спомня как точно протече разговорът, но в един момент се стигна до обсъждане на неприятните шумове въобще. Пол и Джордж наблюдаваха хеликоптера с безразличие. Изведнъж Джордж каза:

— Бих искал да мога да поставя някаква звукова бариера. Винаги съм мислил, че запушалките за уши са едно хубаво хрумване, само дето не се оказаха особено ефикасни.

— Мисля, че в известен смисъл бяха доста ефикасни — отвърна Пол. — Дори и най-големият досадник ще се почувствува неудобно, ако демонстративно си запушваш с тях ушите всеки път, когато той се приближи. Но идеята за звукова бариера е много привлекателна. Жалко, че не може да се осъществи, преди да отстраним ухото, което не би било много удобно.

Професорът не взе никакво участие в разговора. Всъщност, той като че бе отново заспал. След малко се прозина широко и се изправи.

— Време е за чай — каза той. — Хайде в „Макс“! Твой ред е да плащаш, Фред.

След около месец Професорът ме повика в кабинета си. Тъй като бях неговия рекламен агент и посредник, той обикновено демонстрираше новите си идеи на мен, за да се убеди, че ги разбирам и намирам за удачни. Харгрийвз и аз действахме на Професора като баласт, който го придържа към земята. Но не винаги успявахме.

— Фред — започна той, — спомняш ли си какво каза Джон преди известно време, във връзка със звуковата бариера?

Трябваше малко да помисля, преди да се сетя.

— Всъщност... спомням си... шантава идея. Надявам се, не мислите за това сериозно.

— Хм! А знаеш ли нещо относно интерференцията на вълните?

— Не много. Вие ще ми обясните.

— Представи си една вълна — минимум, максимум, минимум... и тъй нататък. След това взимаш друга вълна и я пускаш да действа в обратна посока. Какво ще се получи?

— Ами, предполагам, че зависи от това как ще ги построиш.

— Правилно! Представи си, построяваш я така, че максимумът на едната да съвпада с минимума на другата. И така нататък по продължение на цялата вълна.

— Тогава ще се получи пълно унищожаване, просто нищо. Боже мой!...

— Точно така. Да кажем, че имаме източник на звук. Аз поставям микрофон близо до него и включвам изхода му към един, да го наречем инверсен усилвател. Към него е включен високоговорител, и цялата система е построена така, че изходът автоматично запазва амплитуда, еднаква с тази на входа, само с обратна фаза. И какво се получава?

— Изглежда невероятно, но на теория трябва да се получи пълна тишина. Тук сигурно има някаква уловка.

— Никаква уловка. Това е чисто и просто принципа на отрицателната обратна връзка, който се използва в радиото от години, за отстраняване на ненужните шумове.

— Да, но звуковите вълни не представляват само високи и ниски точки, като морските вълни. Те представляват последователно

сгъстяване и разреждане в атмосферата, нали така.

— Да, но това ни най-малко не противоречи на принципа.

— Аз все още не вярвам, че от тази работа може да излезе нещо. Може би...

И тогава се случи нещо необикновено. Аз все още приказвах, но не можех да се чуя. Стаята беше станала изведнъж много тиха. Пред очите ми професорът вдигна голяма тежест за затискане на листове и я хвърли върху бюрото. Тя се удари и подскочи без да се чуе какъвто и да било звук. Тогава Професорът раздвижи ръката си и изведнъж звукът отново заля стаята.

Седнах тежко. За момент бях зашеметен.

— Просто не мога да повярвам.

— Много лошо. Да искаш още една демонстрация?

— Не. Побиват не тръпки. Къде е скрит уредът?

Професорът се усмихна и издърпа едно от чекмеджетата на бюрото си. Вътре се виждаха разхвърляни части. Капките калай, усуканите жици и общата бъркотия подсказваха, че Професорът го бе изработил сам. Самият уред изглеждаше доста прост, в никакъв случай не би могъл да се сравни с един съвременен радиоприемник.

— Високоговорителят, ако можем да го наречем така, е скрит ей там, зад завесата. Но няма причини този уред да не може да се направи по-компактен и дори портативен.

— Какъв е неговият обхват на действие? Вероятно тази адска машина има някакви граници, в които действа.

Професорът посочи едно копче. Приличаше на копчетата за регулиране на звука в обикновените радиоприемници.

— Не съм правил много обстойни опити, но този уред може да осигури пълна тишина на разстояние с радиус 20 фута. Извън този радиус, звукът се заглушава на още 30 фута, а по-нататък всичко е нормално. Можеш да обхванеш колкото искаш голямо пространство, чисто и просто като увеличаваш мощността. Този модел има мощност около 3 вата „отрицателен звук“ и не би могъл да се справи с много силни шумове. Но смятам, че мога да изработя модел, който да може да заглуши Стадиона „Уембли“.

— А сега, какво възнамерявате да правите с него?

Професорът се усмихна мило:

— Това вече е твоя работа. Аз съм само един непрактичен учен. Но ми се струва, че ще има много заявки. Не казвай никому, искам да направя изненада.

Бях свикнал с този род неща и няколко дни по-късно представих доклада си пред Професора. Бях разговарял с Харгрийвз по производствените въпроси и по всичко изглеждаше, че изработването на уреда няма да представлява трудност. Всички части бяха стандартни, дори инверсният усилвател не представляваше никаква мистерия, когато разбереш как е направен. Всъщност това беше в известен смисъл най-остроумното изобретение на Професора. Бях сигурен и че ще се окаже много доходно от търговска гледна точка.

Професорът прочете доклада ми. Изглежда малко се колебаеше по една-две точки.

— Не виждам как бихме могли да произведеме Заглушителя в настоящия момент — каза той, като за пръв път го назоваваше с някакво име. — Нямаме завод, нямаме персонал, а пари ми трябва в момента, не след една година. Фентън ми се обади вчера да каже, че е намерил купувач за патентите на Харвей. Не му вярвам, но може би казва истината. Интеграторът е много по-голямо изобретение от този Заглушител.

Бях разочарован.

— Бихме могли да продадем лиценза на някоя от големите фирми за радиоприемници.

— Да. Може би това е най-доброто разрешение. Но има едно-две други неща, които трябва да се вземат предвид. Мисля, че ще трябва да отскоча до Оксфорд.

— Защо до Оксфорд?

— Защото не всички големи умове се намират в Кеймбридж.

Не го видяхме в продължение на три дни. Когато се върна, изглеждаше доста доволен. Скоро разбрахме защо. В джобовете си държеше чек за 10 000 лири на името на Р. Х. Харвей и прехвърлен на „Електрон Продъктс“. Беше подписан от Родерик Фентън.

Професорът, докато ние се нахвърляхме върху него, седеше спокойно на бюрото си. Андерсън беше най-ядосан от всички. В крайна сметка не беше ли той главен директор! Но най-много ни измъчваше фактът, че не друг, а сър Родерик беше купил Заглушителя. Не можехме да се помирим с това.

Независимо от всичко, Професорът изглеждаше много доволен и само изчакваше да се усмирим. Изглежда бе накарал Харвей да продаде Заглушителя на „Фентън“ като свое изобретение, за да може да скрие истинския му произход. Самият сър Родерик, дълбоко потресен от уреда, го бе купил веднага. Ако целта на Професора беше да остане настрана от сделката, той не би могъл да избере по-добър посредник от наивния доктор Харвей. Той беше последния, когото биха могли да заподозрат.

— Само, защо го предадохте в ръцете на този мерзавец? — протестирахме ние. — Даже и да е дал добра цена, което не е за ярване, не бихте ли могли да го продадете на някой честен човек?

— Няма значение — каза Професорът, развявайки чека пред лицето си като ветрило. — Не можем да се мръщим на 10 000 лири за едномесечна работа, не е ли така? Сега мога да купя патентите на Харвей и в същото време да ощастливя кредиторите си.

Това е всичко, което можахме да измъкнем от него. Когато напуснахме стаята, бяхме завладяни от общо негодувание. И добре че поне новият калкулатор ангажира цялото ни внимание следващите няколко седмици. Сър Родерик ни предаде скъпоценните патенти без много пазарлъци. Вероятно беше много щастлив с новата си играчка.

След около шест месеца Заглушителят „Фентън“ се появи на пазара с огромна реклама. Той направи голяма сензация. Първият модел беше демонстриран в читалнята на Британския музей и славата, която това донесе на Заглушителя, си струваше разноските по инсталирането. Докато болниците се надпреварваха да си поръчват Заглушители, ние само наблюдавахме отстрани, едва потискахме негодуванието си, като поглеждахме с укор Професора. Той като че не обръщаше внимание на това.

Не зная защо сър Родерик купи и портативния Заглушител. Склонен съм да мисля, че някой, който е бил заинтересуван от това, му бе подшушнал идеята. Той представляваше хитроумна малка кутийка, наподобяваща радиоприемник. Първоначално се разпродаваше като забавна играчка. След това хората решиха, че могат да я използват в шумните квартали. И след това...

Съвсем случайно присъствувах на премиерата на сензационната нова опера на Едуард Игланд. Не защото особено много обичам

операта, а един приятел имаше свободен билет, пък и обещавахе да бъде забавно. Всъщност беше доста забавно.

Седмици преди това вестниците гърмяха във връзка с предстоящото представление и особено във връзка с новите електрически ударни инструменти. Музиката на Игланд бе от години предмет на обсъждане. Неговите поддръжници и онези, които го отричаха едва не се сбиха преди представлението, но в това няма нищо необикновено. Управата беше организирала специална полицейска част за целта и когато завесата се вдигна, в залата се чуха само няколко подвиквания и дюдюкания.

Не знам дали познавате операта — тя е от онзи тип сковани натуралистични опери, толкова популярни днес. Действието се развива в края на ерата на кралица Виктория, а главните герои са Сара Стемп — въодушевена началничка на пощенска служба, Уолтър Партридж — навъсен ловен надзирател, и синът на земевладелеца, чието име не мога да си спомня. Отново историята с вечния триъгълник, усложнена от нежеланието на селяните да се помирят с промените, които налага времето — в конкретния случай новата телеграфна система, за която местните вещици предсказвали, че щяла да окаже влияние върху млякото на кравите и щяла да причинява неприятности по време на обагнянето.

Разбирам, че звучи доста заплетено и невероятно, но в оперите е винаги така. Както и да е, заражда се обикновената драма на ревност. Синът на земевладелеца не желае да се ожени за пощенска служителка, а ловният надзирател, освирепял от отказа му, замисля отмъщение. Трагедията достига кулминационната си точка, когато бедната Сара, задушена с канап за връзване на колети, е намерена скрита в пощенски чувал в отделението за писма, ненамерили получателя си. Селяните обесват Партридж на най-близкия телеграфен стълб, което не е никак приятно на служителите по построяването на новия телеграф, а синът на земевладелеца се пропива или заминава за колониите. Това е всичко.

Когато започна увертюрата, вече знаех какво ми се пише. Може би съм старомоден, но тези модерни произведения някак си не могат да ме разчувствуват. Обичам мелодичните неща, а изглежда никой не пише вече такава музика. Нямам търпение да слушам модерните

композитори. Виж — Блис, Уолтън, Стравински, мога да ги слушам по всяко време.

Какафонията от възторжени възклицания и дюдюкания замря и завесата се вдигна. Сцената представляваше селски площад в Додъринг Слоулейн, в приблизително 1860 година. Влиза героинята, четейки пощенските картички от сутрешната поща. Тя попада на едно писмо, адресирано до младия земевладелец и изведнъж започва да пее.

Първата ария на Сара не беше чак толкова лоша колкото увертюрата, и все пак бе достатъчно ужасяваща. Доколкото мога да съдя отстрани, тя трябва да е била точно толкова трудна за изпълнение, колкото и за слушане. Но на нас ни бе отредено да чуем само първите няколко такта, тъй като изведнъж плътна тишина заля залата. За миг, може би, аз съм бил единствения човек сред тази многобройна публика, който бе разбрал какво се е случило. Всички изглеждаха замръзнали по местата си, докато устните на певицата продължаваха да се движат без да издават звук. Скоро тя разбра, какво се е случило. Устата ѝ се отвори в нещо, което при обикновени условия би представлявало пронизителен писък и тя се затича към кулисите сред куп хвърчащи пощенски картички.

През следващите десет минути се смях до припадък. Хаосът беше невероятен. Доста хора трябва да бяха разбрали какво се е случило и се опитваха да го обяснят на своите приятели. Те, разбира се, не можеха да разберат, а опитите им бяха невъобразимо смешни. Скоро се появиха листове хартия и всеки започна да наблюдава останалите подозрително. Виновникът обаче трябва да се бе замаскирал твърде умело, тъй като не можах да го открият.

Всъщност... Разбира се, много е вероятно. Никой не би се досетил да заподозре оркестъра. А за това би могло да има и известни мотиви. Тогава не ми дойде на ум. Както и да е, на следващия ден вестниците се нахвърлиха върху сър Родерик и се говореше за следствие. Акциите на „Фентън“ спаднаха. А Професорът изглеждаше по-весел от всякога.

Случаят в операта поведе след себе си цяла поредица подобни инциденти. Нито един от тях не беше толкова внушителен, но във всеки имаше по нещо забавно. Някои от виновниците бяха заловени, ала за голям ужас на всички се оказа, че не съществува закон, съгласно който могат да бъдат осъдени. Тогава лорд канцлерът се опита да

разшири закона срещу магьосничеството, така че да обхване и този случай, но точно по това време се появи вторият голям скандал.

Аз обикновено получавах вестник „Ханзард“, но тогава някой изглежда ми го открадна. Подозирам Професора. Спомняте ли си онази жалка афера? В Парламента обсъждаха бюджета. И точно когато духовете се надигнали и Министърът на финансите размахвал юмруци, някой изведнъж го заглушил. Получило се същото както в операта, само че този път всички знаели какво се е случило.

Настъпил беззвучен хаос. Щом като се изправел някой представител на опозицията, звукът се появявал. По този начин дебатите станали съвсем едностранни. Подозрението паднало на един нещастен либерал, който случайно носел портативен радиоприемник. Започнали да го линчуват, докато той, без да може да издаде звук, протестирал и искал да обясни своята невинност. Изхвърлили радиоприемника, но заглушителят продължил да действа. Председателят на Камарата се опитал да се намеси, но и той бил заглушен. Нищо повече не можело да се направи. Той напуснал Камарата и дебатите приключили в условия на невиджан хаос.

По това време Сър Родерик трябва вече да се е чувствувал твърде нещастен. Всички бяха започнали да се възмущават от Заглушителя, върху който той с присъщото си самочувствие бе гравирал името си. Но до този момент нищо действително сериозно не се бе случило.

Известно време преди това ни се бе обадил доктор Харвей, за да съобщи, че от „Фентън“ му искат да проектира специален модел на заглушителя, с много голяма мощност. Имали някаква частна поръчка. Професорът изработи проекта и поиска за него безбожно голяма сума. Доста се учудих на това, че Харвей поддържаше толкова успешно измамата и Сър Родерик никога не можа да заподозре каквото и да било. Той получи своя Суперзаглушител, Харвей получи сумата на своя сметка, а Професорът получи парите в брой. Всички бяха доволни, включително и клиентът. Около два дни след инцидента в Камарата на Общините, един следобед посред бял ден бе извършен обир на бижутерен магазин в Хетън Гардън. Необикновеното беше, че бе разбит един сейф без някой да може да чуе нито виновниците, нито експлозията.

Намеси се Скотланд Ярд и някъде по това време Сър Родерик започна да си мисли, че би било по-добре никога в живота си да не е

чувал за този Заглушител. Той, разбира се, можеше да докаже, че не е имал никаква представа за какво именно клиентът възнамерява да използва Суперзаглушителя. А и адресът му се оказа временен.

На другия ден половината вестници излезнаха с уводни статии:

ЗАГЛУШИТЕЛЯТ „ФЕНТЪН“ ЩЕ БЪДЕ ВЕРОЯТНО ЗАБРАНЕН.

Тяхното единодушие би било необяснимо, ако не знаехме, че Професорът бе установил много преди това чудесни връзки с всички репортери от Флийт Стрийт, които се занимаваха с научни въпроси. В резултат на друго странно съвпадение, същия ден един агент на американска фирма посетил Сър Родерик и му предложил веднага да купи от него Заглушителя. Агентът направил посещението си непосредствено след детективите, когато Сър Родерик бил в най-тежко психическо състояние и закупил патентите за 20 000 лири. Смятам, че нашият приятел е бил дори доволен от това.

Професорът беше много весел, когато ни покани в кабинета си на следващия ден.

— Смятам, че дължа на всички ви едно извинение — каза той. — Знам как се почувствахте, когато продадох заглушителя. Но ето, че ние си го прибрахме отново. Мисля, че всичко се разви много добре. Освен за клетия Сър Родерик, разбира се.

— Не бъдете толкова самонадеян — каза Пол. — Имахте чисто и просто страшен късмет.

Професорът изглеждаше засегнат.

— Признавам, че имах известен процент късмет — съгласи се той, — но не чак толкова, колкото вие вероятно мислите. Спомняте ли си пътуването ми до Оксфорд, след като Фред ми представи своя доклад?

— Да. И какво?

— Искях да се срещна с професор Уилсън, психолога. Знаете ли с какво се занимава той?

— Не съвсем.

— Тъй и предполагах. Той още не е публикувал заключенията си. Работи върху, както той я нарича, математика на социалната психология. Всичко е извънредно объркано, но той твърди, че ще може да изрази свойствата на всяко общество в квадратна таблица с около сто колони. С нейна помощ човек ще може да разбере как ще реагира обществото, ако променим нещо в него, например ако прокараш нов закон. Разбирате ли?

— Не съвсем.

— Резултатите са, разбира се, чисто статистически. По-скоро въпрос на вероятности, като застраховката „живот“, например. Аз се тревожех във връзка със Заглушителя още от самото начало и се чудех какво ли би могло да се случи, ако за използването му няма никакви ограничения. Уилсън ми отговори на този въпрос. Не в подробности, разбира се, а в общи линии. Той предвиди, че ако 0,1% от населението използва заглушителя, той ще трябва да бъде забранен в срок от една година. А ако започне да бъде използван от криминални престъпници, неприятностите ще се появят дори и по-рано.

— Професоре, да не би да искате да ни кажете, че...

— Не! Разбира се не. Аз не се занимавам с обири. Това беше късмет, макар че очаквах да се случи рано или късно. Учудвам се само, че трябваше да mine толкова време преди някой да се усети.

Гледахме го като онемели.

— А какво друго трябваше да направя? Трябваше ми Заглушителят, трябваша ми и пари. Рискувах и спечелих.

— И въпреки всичко, смятам, че не беше много честно — каза Пол. — А какво смятате да правите със заглушителя сега, след като си го получихте обратно?

— Трябва да почакаме докато неприятното чувство се забрави. Това, което съм видял от производството на „Фентън“ ми позволява да заключа, че продадените устройства ще бъдат върнати за поправка в срок от една година и по такъв начин ще се освободим от тях. Междувременно ще изработим и приготвим нови модели за пазар. Но този път те ще бъдат не портативни, а солидни, за да няма повече инциденти. И ще ги даваме само под наем, няма да ги продаваме. Може би ще ви бъде интересно да узнаете, че очаквам голяма поръчка от държавните авиолинии. Атомните двигатели вдигат страхотен шум и до днес никой не е могъл да се справи с него.

Той повдигна куп преписки и започна с удоволствие да се рови из тях.

— Знаете ли, това е доста добър пример за загадъчните игри на съдбата. Той доказва, че честността винаги побеждава и че този, чиято кауза е права...

Ние скочихме едновременно. Трябваше да мине доста време, преди той да успее да измъкне главата си от кошчето за отпадъци.

Разказът е публикуван в списание „Наука и техника за младежта“, брой 1 от 1972 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.